
3 maart 2015
Corr.nr. 2015-04820, ECP
Zaaknr. 558046

Nummer 17/2015

Voordracht van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten van Groningen over het principebesluit van Gedeputeerde Staten om vanuit het Ruimtelijk Economisch Programma ZuiderZeelijn bij te dragen in het project "Marconi-Buitendijks" van de gemeente Delfzijl.

1. **Samenvatting**

Ter financiering van het project "Marconi Buitendijks", van de gemeente Delfzijl, wordt voor het in het Actieprogramma WEL opgevoerde deelproject "strand en verbinding zee-centrum", door ons een beroep gedaan op een financiële bijdrage uit het REP-ZZL ter grootte van € 2.773.334,--. Marconi staat voor Maritieme Concepten In beeld. Onder die naam wordt vanaf 2008 gewerkt aan een versterking van de relatie tussen Delfzijl en het Werelderfgoed Unesco Waddenzee (Eems-Dollard estuarium) en aan kwaliteitsverbetering van zowel het vasteland als het estuarium zelf. "Marconi Buitendijks" maakt onderdeel uit van een uitvoeringsprogramma voor de komende 40 jaar waarmee de kwaliteit van het Eems-Dollard estuarium en het leefklimaat in de Eemdelta op lange termijn gediend zijn. De lange termijn vraagt ook om "korte termijn" beslissingen en om uitvoering van deelprojecten die binnenkort uitgevoerd kunnen worden. Het project "Marconi Buitendijks" is daar een voorbeeld van.

Alles overwegende zijn wij tot de conclusie gekomen dat door de gemeente Delfzijl een subsidieaanvraag is ingediend die mede voldoet aan de voorwaarden en criteria zoals die in het REP-ZZL kader zijn vastgelegd. Daarnaast past het onderhavige initiatief binnen een aantal vastgestelde Europese, rijks- provinciale en gemeentelijke beleidskaders en programma's..

Wij hebben dan ook het principebesluit genomen om de benodigde bijdrage van € 2.773.334,--, voor het onderdeel strand en verbinding zee - centrum, ten laste van het REP-ZZL beschikbaar te stellen. Middels deze voordracht stellen wij u in gelegenheid uw mening te geven voordat wij overgaan tot een definitief besluit.

2. Doel en wettelijke grondslag

Conform de afspraak dat uw Staten betrokken worden bij de besluitvorming over projecten in het kader van het REP- ZZL (zie o.a. onze aan de Statencommissie Economie en Mobiliteit gericht schrijven d.d. 26 januari 2011, kenmerk 2011-04313/4/A.25, EZP), brengen wij u met deze voordracht op de hoogte van ons principebesluit om de benodigde bijdrage beschikbaar te stellen.

3. Procesbeschrijving en planning

In 2008 startte de gemeente Delfzijl het Programma Marconi met als doel een integrale en uitvoerbare visie te ontwikkelen op de ruimtelijke problematiek van haven, stad, industrie en zee. Het Marconi Programma - de naam is geïnspireerd op een ruimtelijke verkenning uit 2009 met als titel **Maritieme concepten in beeld** - vormt het platform waarop alle betrokken partijen, zowel ambtelijk als bestuurlijk, samenwerken aan integrale oplossingen: Rijkswaterstaat Noord-Nederland, de provincie Groningen, de waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest, de gemeente Delfzijl, Groningen Seaports, Groninger Landschap - mede namens de natuurbeschermingsorganisaties - en Ecoshape. Dit schets het brede maatschappelijk draagvlak voor het Programma Marconi

Het Programma moet uiteindelijk leiden tot het terugwinnen, dan wel versterken van het maritieme karakter van de stad door het gebied tussen de stad en zee als een specifieke kwaliteit op de kaart te zetten en beleefbaar te maken. Dat streven is echter gebonden aan een aantal randvoorwaarden: de veiligheid van de primaire zeekering, het boezemwater dat twee waterschappen bij Delfzijl spuien, een zeesluis voor beroeps- en recreatievaart, de bestaande (land)infrastructuur, het Chemiepark, een havenbedrijf en de ligging aan het Natura 2000-gebied Waddenzee.

Daarnaast ligt vlak voor de kust bij Delfzijl de Griesberg, in het verleden ontstaan door geloosd restafval van de sodaproductie.

Ruimtelijke ingrepen op de korte, middellange en lange termijn zijn onvermijdelijk om daar het wonen, werken en recreëren weer aantrekkelijk te maken

Marconi maakt onderdeel uit van een uitvoeringsprogramma voor de komende 40 jaar waarmee de kwaliteit van het Eems-Dollard estuarium en het leefklimaat in de Eemsdelta op lange termijn gediend zijn. De lange termijn vraagt ook om "korte termijn" beslissingen en om uitvoering van de deelprojecten. Het deelproject "Marconi-Buitendijks" kan binnenkort in uitvoering worden genomen.

4. Begroting

De kostenposten bestaan uit de volgende onderdelen

<i>Kwelderlandschap</i>	<i>(kosten € 6.486.334,--)</i>
<i>Pionierskwelder</i>	<i>(kosten € 4.685.560,--)</i>
<i>Voorzieningen</i>	<i>(kosten € 443.952,--)</i>
<i>Voorbereiding verlegging dijktracé</i>	<i>(kosten € 254.417,--)</i>
<i>Strand</i>	<i>(kosten € 5.133.252,--)</i>
<i>Verbinding centrum - zee</i>	<i>(kosten € 1.548.599,--)</i>
<i>Saneren Griesberg</i>	<i>(kosten € 8.000.000,--)</i>
<i>Kennisontwikkeling, verkenningen en onderzoeken</i>	<i>(kosten € 560.000,--)</i>

De kosten voor realisatie zijn daarmee geraamd op € 27.112.004,-- excl. BTW.

De financiering c.q. dekking ervan is als volgt.

Provincie Groningen (PLG c.a.)	€ 2.300.000,--
Provincie Groningen (REP-ZZL)	€ 2.773.334,--
Rijk (opruimen Griesberg)	€ 8.000.000,--
Waddenfonds	€ 13.608.670,--
Ecoshape (kennisontwikkeling)	€ 180.000,--
Waterschap Noorderzijlvest	€ 250.000,--

Totaal	€ 27.112.004,--

5. Inspraak/participatie

Niet van toepassing

6. Nadere toelichting

6.1. Aanleiding

Delfzijl is een stad met veel naoorlogse industrie en met een krimpende bevolking. De maritieme waarden van Delfzijl en de ruimtelijke oriëntatie van de stad op de zee zijn onvoldoende ontwikkeld. De sleutel tot verandering ligt onder meer in ruimtelijk beleid dat inspeelt op bevolkingsafname en dat hand in hand gaat met natuurontwikkeling en -beleving recreatie en toerisme. Maar ook met kustveiligheid nu en in de toekomst, en met goede condities voor haven en bedrijven.

De gemeente Delfzijl en de Marconi-partners stellen zich ten doel om in nauw onderling overleg de beleving van de waddennatuur, de havens, en de waterstaatskundige werken aantrekkelijker te maken en tevens bij te dragen aan het ecologisch herstel van de Eems-Dollard. In december 2012 onderschreven de deelnemende partners de gezamenlijk ontwikkelde visie op de maritieme zone van Delfzijl in de intentieverklaring "Marconi". In het Programma Marconi is het project "Marconi Buitendijks" het eerste wat in uitvoering komt.

6.2. Het project

"Marconi Buitendijks" is een natuurinclusief ontwerp en omvat de volgende nauw samenhangende en verweven onderdelen:

Het aanleggen van een omvangrijk kwelderlandschap (incl. voegeiland, zgn. "knuppelpaden", informatieborden en een vogelkijkhut) van ca. 57 ha. langs de Handelskade Oost en langs de Schermdijk.

Het kwelderlandschap krijgt hoofdzakelijk een natuurfunctie en zal daarnaast beperkt toegankelijk worden gemaakt voor natuurgerichte recreatie en educatie.

Meer naar het zuidoosten van het kwelderlandschap wordt een gebied gerealiseerd waar natuurlijke processen hun gang kunnen gaan. Deze natuurlijke processen moeten ervoor zorgen dat de kwelder op lange termijn kan uitgroeien tot een kweldergebied en een pionierszone. Naast de natuurwaarde zal deze pionierskwelder worden gezien als experimenteelgebied.

De Griesberg is de enige afvalberg in de Waddenzee. Verwijdering levert 22 ha gezonde wadbodem op.

Het huidige strand wordt landinwaarts vergroot tot in totaal ca. 2.3 ha. terwijl tevens toeristische-recreatieve voorzieningen op en rondom het strand worden gerealiseerd.

Vanaf de bovenzijde van de dijk wordt een verbinding gemaakt (overkluizing) waarmee het stadscentrum en het station direct met het strand en het werelderfgoed worden verbonden.

Tegelijkertijd worden randvoorwaarden gecreëerd voor een podium waardoor de verbinding, zowel aan de stad- als de strandzijde als openluchttheater en voor evenementen kan worden gebruikt.

Marconi draagt via het programma "Building with Nature" bij aan systeemkennis over slibhuishouding van de Waddenzee als geheel. Het verwijderen van de Griesberg en het aanleggen van strand en kwelderlandschap wordt gemonitord op stroomveranderingen, maar ook op slibopvang, kweldervorming en vegetatieontwikkeling. De resultaten hiervan zijn van nut voor andere delen van de Waddenzee.

6.3. Projectresultaat

Kwalitatief

Diversificatie van het toeristisch recreatieve aanbod in Delfzijl;

Ontsluiten erfgoed en vergroten bewustzijn uniciteit Wadden;

Toename bezoekers toeristen en recreanten, bestedingen en verblijfsduur;

Bijdrage aan het ecologisch herstel van het Eems-Dollard Estuarium;

Versterking van de ruimtelijke (maritieme) kwaliteit en de belevingswaarde van Delfzijl en het Waddenkustgebied;

Versterking en vergroting kennisontwikkeling op het gebied van technieken voor kwelderaanleg kustveiligheid en natuurontwikkeling;

Kwantitatief

Tijdelijke werkgelegenheid

Vanuit Europese programma's wordt gewerkt met een standaardnorm om werkgelegenheidseffecten van projecten te bepalen. De norm voor dit type investeringsprojecten bedraagt hierbij 1 manjaar tijdelijke werkgelegenheid per € 79.000,- aan investering. Voor dit gehele project zou dit dan het volgende betekenen: € 27 mln.: € 79.000,- = afgerond 300 manjaren werk.

Structurele werkgelegenheid

De berekening van dit soort effecten bij projecten als het onderhavige is vaak complex omdat er uitstralingseffecten zijn van en naar andere sectoren en omdat daarnaast termijneffecten optreden. In feite hebben investeringen in dit type projecten hoofdzakelijk invloed op de ontwikkeling van de werkgelegenheid in de toeristisch recreatieve sector en zullen deze meestal pas na verloop van tijd optreden.

Als uitgegaan wordt van de standaardnorm - zoals gehanteerd vanuit de Europese programma's - voor toeristisch-recreatieve investeringen (€ 1 mln. aan investering levert 4 fte's op) dan levert het onderdeel (strand en verbinding) op termijn 26 arbeidsplaatsen op. (€ 6.5 mln. aan toeristisch-recreatieve investeringen gedeeld door € 1 mln. maal 4).

Toename bezoekers, toeristen, recreanten en bestedingen

Om een beeld te krijgen van het aantal bezoekers, toeristen en recreanten aan Delfzijl worden door een aantal instanties en de gemeente regelmatig tellingen en onderzoeken gehouden. Gerelateerd aan een aantal activiteiten bedraagt dit aantal op jaarbasis indicatief/richtinggevend zo'n 500.000. Met het realiseren van Marconi-Buitendijks, in combinatie met de overige plannen in Delfzijl e.o. wordt verwacht dat het gebied op termijn 15% (75.000 bezoekers) extra belangstellenden gaat

trekken. Uitgaande van een gemiddelde besteding door dagrecreanten van € 15,45 per persoon per dag (*Toerisme monitor 2012, Stenden/Efti*) neemt het aantal bestedingen toe met een kleine € 1.2 mln.

Naar verwachting neemt de gemiddelde verblijfsduur van zo'n 100.000 bezoekers (20%) toe met een dagdeel vanwege de verbeterde bereikbaarheid en de upgradering van het strand, door het kwelderlandschap en extra evenementen. De bestedingen nemen hierdoor toe met een kleine € 0.8 mln. (100.000 maal € 15,45 gedeeld door 2).

Op grond van de bovenstaande berekening zouden de bestedingen op termijn toenemen met circa € 2 mln.

Verder is uit onderzoek gebleken (*Kamer van Koophandel Noord-Nederland, Onderzoek bezoekersaantallen "Vernieuwd Delfzijl met een dagattractie" Twynstra Gudde 2013*) dat circa 60.000 bezoekers zouden kunnen afkomen op een grote, nog te realiseren dagattractie in Delfzijl.

6.5. Motivatie REP-ZZL bijdrage

Hoofddoelstelling van het REP-ZZL is het versterken van de kansrijke sectoren en de ruimtelijke economische structuur van Noord-Nederland. Het onderdeel strand en verbinding zee - centrum valt onder opgave B: "Versterking belangrijke bestaande clusters" programmalijn 7 "Toerisme". Dit onderdeel draagt inhoudelijk in voldoende mate bij aan de doelstellingen van het programma en de desbetreffende programmalijn. Daarnaast voldoet de aanvraag aan de overige formele criteria van het programma (subsidiepercentage, legitimiteitscriterium, geen reguliere activiteit en subsidiabele kosten hoger dan € 500.000,--).

Eveneens sluit het project aan bij de ambities die zijn verwoord in een groot aantal vastgestelde beleidskaders en programma's waaronder:

Europees beleid: Natura 2000;

Rijks beleid: PKB Derde nota Waddenzee, Kaderrichtlijn Water, Beheer en ontwikkelplan voor de Rijkswateren;

Gezamenlijk beleid: Programma naar een Rijke Waddenzee, Programma Waddenzeehavens, Economie en Ecologie in balans, Ontwikkelingsvisie Eemsdelta 2030.

Op provinciaal niveau sluiten de geformuleerde ambities aan op:

- **Wadden van Allure (2013) (Interprovinciaal beleid)**

In de gezamenlijke waddenvisie van de provincies Fryslân, Groningen en Noord-Holland, zijn twee hoofddoelen geformuleerd. Het eerste is het versterken en optimaal kunnen (laten) beleven van de fysieke en ecologische kwaliteiten van het waddengebied. Het tweede is het stimuleren van en ruimte bieden voor (sociaal-)economische ontwikkeling, wonen, werken, recreëren en innovatie.

- **Provinciaal Omgevingsplan (Provinciaal beleid)**

Hierin worden specifieke beleidsmatige opgaven geformuleerd. In relatie tot deze aanvraag zijn dat:

Duurzame bescherming en ontwikkeling van de Waddenzee als natuurgebied en het behoud van het unieke open landschap. Binnen deze doelstelling is een duurzame ontwikkeling van economische en recreatieve activiteiten toegestaan;

Robuuste bescherming tegen overstroming door zeewater, waarbij rekening wordt gehouden met de gevolgen van klimaatverandering en bodemdaling. Het samengaan van veiligheid, economie, ecologie, en recreatie en toerisme is uitgangspunt voor de kustverdediging;

Ontwikkelen van een sterke regionale economie, onder andere door recreatie en toerisme.

De ontwikkeling van toerisme en recreatie heeft de afgelopen jaren onder meer geresulteerd in nieuwe arbeidsplaatsen. Ook voor de komende jaren wordt in het POP-ruimte geboden voor nieuwe investeringen, teneinde nieuwe ontwikkelingen op dit terrein te stimuleren. Daarbij is het van belang dat de diverse (toeristische en recreatieve) gebieden zijn ontsloten door goede routestructuren en voorzien zijn van up to date voorzieningen.

Op gemeentelijk niveau zijn de ambities ingekaderd in de missie Kleur bekennen, het Integraal Investeringsprogramma 2012-2012 en het Actieplan Centrum Delfzijl 2012-2022.

6.6. Conclusie

Alles overwegende zijn wij tot de conclusie gekomen dat er een subsidieaanvraag is ingediend die mede voldoet aan de voorwaarden en criteria zoals wij die in het REP-ZZL kader hebben vastgelegd. Daarnaast is het onderhavige initiatief stevig ingebed in beleid van Europa, het Rijk, de provincie, de gemeente Delfzijl, samenwerkende overheden en natuurorganisaties.

Daarmee staan het project en de ontwikkeling die het beoogt niet op zichzelf, maar is en wordt het goed afgestemd op de omgeving.

Wij hebben dan ook het principebesluit genomen om de benodigde bijdrage van € 2.773.334,-- beschikbaar te stellen..

Conform onze brief van 26 januari 2011, kenmerk 2011-04313/4/A.25, EZP, consulteren wij uw Staten alvorens wij tot een definitief besluit overgaan.

7. Voorstel

Wij stellen u voor het in ontwerp bijgevoegde besluit vast te stellen.

Groningen, 3 maart 2015.

Gedeputeerde Staten van Groningen:

M.J. van den Berg , voorzitter.

H.J. Bolding , secretaris.

Behandeld door : D. Gerlach
Telefoonnummer : 06-15068100
e-mail : d.gerlach@provinciegroningen.nl

Bijlagen bij de voordracht

Geen.

Provinciale Staten van Groningen:

Gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 3 maart 2015, 2015-04820, ECP;

Gelet op

- de brief van 26 januari 2011, kenmerk 2011-04313/4/A.25, EZP, aan de leden van de commissie Economie en Mobiliteit;
- de doelstellingen van het Ruimtelijk Economisch Programma ZuiderZeeLijn (REP-ZZL);

Besluiten:

1. Kennis te nemen van het principebesluit van Gedeputeerde Staten om vanuit het REP-ZZL een subsidie van € 2.773.344,-- toe te kennen en bij te dragen aan het project "Marconi Buitendijks" (onderdeel strand en verbinding zee - centrum);
2. Vast te stellen dat Provinciale Staten in staat zijn gesteld hun wensen en bedenkingen te uiten.

Groningen,

Provinciale Staten voornoemd:

, voorzitter.

, griffier.

Bijlagen bij het besluit

Geen.